

прибутковості підприємства загалом. Марочна політика є відображенням стратегії, вибраної певною компанією на конкретному ринку.

Гарні шанси на розвиток має компанія, яка користується "парасольковою" стратегією. Ця стратегія передбачає розподіл гудвілу (суми нематеріальних активів підприємства), який заробила корпоративна марка поміж продуктами, що мають ті ж самі позначки. У ролі парасолькового бренду може виступати фірмова назва. Так, фірма Проктер енд Гембл має безліч торгових марок (Тайд, Блендамед, Фейрі, Олвейз та ін.), "парасолькою" для яких служить назва фірми. У даному випадку головною метою є те, щоб імідж, який переноситься, передається, відповідав продукту, на який він розповсюджується. Інша перевага цієї стратегії полягає в тому, що виробникові буде набагато легше налагодити дистрибуцію нового товару. Так, торгова мережа скоріше візьме на реалізацію новий продукт, який випустили під вже відомим брендом, аніж зовсім нову нерозкручену торгову марку [2, с. 423].

Ще однією стратегією, яка сприятиме розвитку підприємства, є стратегія ліцензування. Як тільки торгова марка виробника чи продукту заробила добру славу, визнання серед своїх покупців, вона починає розділятися та перетворюється на сімейство марок. Продукти, які можуть підійти до іміджу марки, різняться найчастіше технологіями виготовлення чи використання каналів розповсюдження. Якщо нові члени сімейства марки лише через недостатній рівень "ноу-хау" не підпадають під горизонтальну диверсифікацію свого підприємства, незадіяний потенціал каналів збуту чи зовнішніх служб може бути використаний шляхом продажу товару невласного виробництва під власним товарним знаком. Якщо ж необхідний новий канал збуту, то торгова марка може отримати ліцензію на потрібному підприємстві. У такому випадку партнерові надається право за дотримання певних рамкових умов використовувати торгову марку для виробів, які початковий власник знаку не виробляє і не представляє. На сьогодні ця схема торгівлі має велике значення для ринку парфумів (Adidas, Boss, Davidoff, Pierre Cardin)

Процесу вибору стратегії створення торгової марки слід приділяти велику увагу, оскільки він відіграє дуже важливу роль під час розробки нового продукту. Вдало обрана стратегія є однією із запорок подальшого успішного розвитку товару, швидкого перетворення торгової марки на бренд. Під час прийняття рішення щодо використання певної стратегії необхідно враховувати переваги та недоліки кожної зі стратегій, наявні умови та визначати плани, сподівання на майбутнє.

Наук. керівн. Ріпка Д. О.

Література: 1. Валдайцев С. В. Оценка интеллектуальной собственности / С. В. Валдайцев. – М. : Изд. "Экономика", 2009. – 420 с. 2. Кендюхов О. В. Стратегия эффективного брендингу / О. В. Кендюхов. – К. : ІнЮре, 2009. – 500 с.

Кавчак І. Р.

УДК 336.71

Магістр 2 року навчання
фінансового факультету ХНЕУ ім. С. Кузнеця

ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА НА СТАДІЇ ЗРІЛОСТІ ТА ЗАНЕПАДУ ЙОГО ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ

Анотація. Розглянуто фактори, що визначають фінансовий ризик залежно від стадій життєвого циклу підприємства. Запропоновано методичний підхід до діагностування рівня фінансового ризику у короткостроковому аспекті.

Аннотация. Рассмотрены факторы, определяющие финансовый риск в зависимости от стадий жизненного цикла предприятия. Предложен методический подход к диагностированию уровня финансового риска в краткосрочном аспекте.

Annotation. The article examines the determinants of financial risk, depending on the life cycle of the enterprise. A methodological approach of diagnosing the level of financial risk in the short term is proposed.

Ключові слова: фінансовий ризик, рівень фінансового ризику, стадія життєвого циклу підприємства, фактори ризику.

© Кавчак І. Р., 2014

На сучасному етапі розвитку ринкової економіки в Україні важливою та життєво необхідною є проблема забезпечення фінансової безпеки підприємства. Особливо ця проблема загострюється в періоди фінансової кризи. Підприємство за своїм визначенням є одним із найбільш надійних інститутів суспільства, становить основу стабільності його економічної системи. При цьому питання управління підприємницькими ризиками, забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства мають першорядне значення і повинні бути невід'ємним елементом фінансової стратегії та тактики організації.

Зазначеній проблемі присвячено дослідження багатьох провідних вітчизняних вчених, серед яких можна виділити праці таких науковців, як: Ареф'єва О. В., Барановський О. І., Бланк І. О., Вітлінський В. В., Внукова Н. М., Сєдов І. О. [1 – 6]. Проте недостатньо, на думку автора, приділено уваги взаємозв'язку між загрозами, що формують фінансові ризики діяльності суб'єкта підприємництва та стадією його життєвого циклу. Аналіз означених публікацій свідчить, що з огляду на можливості практичної реалізації становить інтерес методичний підхід до управління фінансовими ризиками підприємства, який запропоновано у роботі [6].

Метою роботи є формування методичних рекомендацій щодо оцінювання фінансових ризиків суб'єкта підприємництва на основі апробації методичного підходу [6], що ґрунтується на врахуванні стадії його життєвого циклу за статистичними даними результатів фінансової діяльності ПАТ "Укргазвидобування" за 2010 – 2012 рр.

Особливість означеного підходу полягає у тому, що його інструментарій дозволяє враховувати значущість впливу однакових факторів ризику на діяльність підприємства залежно від особливостей його функціонування за стадіями життєвого циклу. Структурування таких особливостей подано у табл. 1.

Таблиця 1

Особливості діяльності підприємства на різних етапах його життєвого циклу

Етап життєвого циклу	Економічні особливості	Організаційні особливості	Залежність від	
			зовнішніх факторів	внутрішніх факторів
Зародження	Велика частка залучених коштів, великий рівень фінансового ризику, низькі показники рентабельності	Поступове проникнення на ринок, встановлення зв'язків із кредиторами та постачальниками	Сильна	Слабка
Зростання	Оптимальний рівень фінансового ризику, високий виробничий ризик, високі показники рентабельності	Інтенсивна модернізація, зростання якості продукції	Помірна	Помірна
Зрілість	Оптимальний сукупний ризик, високі показники рентабельності, зниження оборотності оборотних активів	Повна зайнятість усіх ресурсів, зношеність основних фондів	Слабка	Сильна
Занепад	Високий сукупний ризик, низькі показники рентабельності, оборотності та платоспроможності	Втрата довіри кредиторів та постачальників	Сильна	Сильна
Критерії оцінювання рівня фінансового ризику підприємства на стадії зрілості та занепаду				
Рівень фінансового ризику	Коефіцієнт покриття основних засобів (Кпоз)	Динаміка обсягу продажів	Динаміка оборотності оборотних активів	
мінімальний	$K_{поз} \geq 1$	$Q(t) = Q_0 + a \times t$	$OBoa(t) = OBoa_1 + a \times t$	
середній	$K_{поз} \geq 1$	$Q(t) = Q_0 + a \times t$	$OBoa(t) = OBoa_1 - a \times t$	
високий	$K_{поз} \leq 1$	$Q(t) = Q_0 - a \times t$	$OBoa(t) = OBoa_1 - a \times t$	
прояв фінансового ризику	$K_{поз} < 1$	$Q(t) = Q_0 - a \times t$	$OBoa(t) = OBoa_1 + a \times t$	

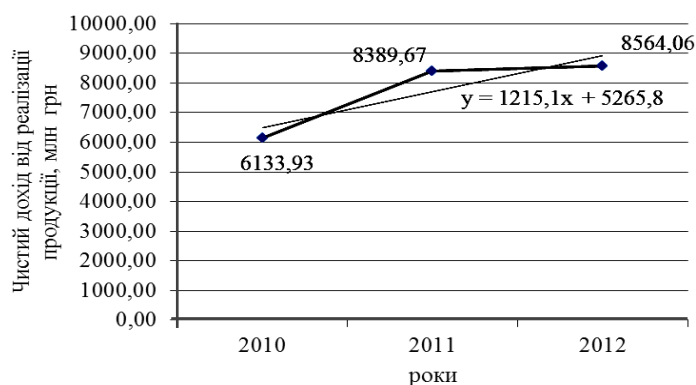
Як видно із табл. 1, на різних стадіях життєвого циклу підприємства однакові фактори мають різну силу впливу, а, отже, й на його стабільність впливають різні види фінансового ризику. Тому критерії оцінювання рівня фінансового ризику підприємства мають базуватися на циклічності розвитку підприємства.

З огляду на те, що на даний час в Україні більшість крупних підприємств знаходяться на стадії зрілості або спаду, доцільним є провести апробацію наведеного методичного підходу за даними фінансової звітності ПАТ "Укргазвидобування", результати якої подано у табл. 2.

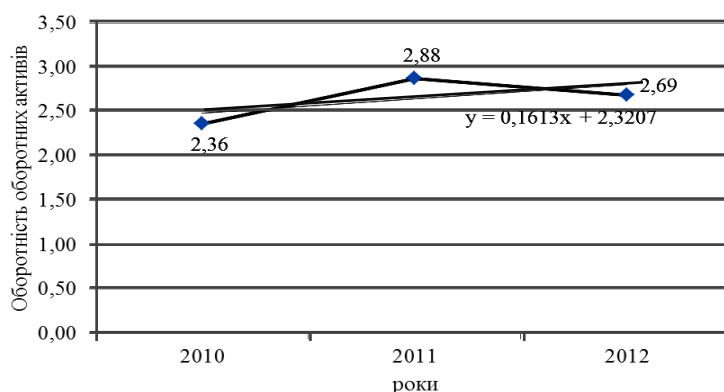
**Результати оцінювання рівня фінансового ризику діяльності
ПАТ "Укргазвидобування"**

Роки	Критерії оцінки					Рівень фінансового ризику
	Коефіцієнт покриття основних засобів	Динаміка показників				
		Об'єм продажів		Оборотність оборотних активів		
2010	$0,90 \leq 1$	$Q_{2010} > Q_{2009}$	$Q(t) = Q_0 + a \times t$	$ОБ_{оа}2010 > ОБ_{оа}2009$	$ОБ_{оа}(t) = ОБ_{оа}1 + a \times t$	Прояв ситуацій фінансового ризику
2011	$0,75 \leq 1$	$Q_{2011} > Q_{2010}$	$Q(t) = Q_0 + a \times t$	$ОБ_{оа}2011 > ОБ_{оа}2010$	$ОБ_{оа}(t) = ОБ_{оа}1 + a \times t$	Прояв ситуацій фінансового ризику
2012	$0,78 \leq 1$	$Q_{2012} > Q_{2011}$	$Q(t) = Q_0 + a \times t$	$ОБ_{оа}2012 < ОБ_{оа}2011$	$ОБ_{оа}(t) = ОБ_{оа}1 - a \times t$	Прояв ситуацій фінансового ризику

Графічне зображення динаміки запропонованих показників для оцінки рівня фінансового ризику подано на рис. 1 та 2.

**Рис. 1. Динаміка зміни об'ємів реалізації продукції
ПАТ "Укргазвидобування"**

**Рис. 2. Динаміка оборотності оборотних активів
ПАТ "Укргазвидобування"**

Виходячи з даних табл. 2, слід зазначити, що протягом 2010 – 2012 рр. простежується нестабільна тенденція коефіцієнта покриття основних засобів. Найбільш наближеним до нормативного його значення спостерігається у 2010 році. Проте слід зазначити, що дана ситуація є цілком обумовленою, враховуючи, що даному підприємству притаманна "важка" структура активів. Оборотно́ість оборотних активів протягом 2010 – 2011 рр. збільшується, проте у звітному році показник є

меншим за попередній. Об'єми продажів мають стабільно позитивну тенденцію до збільшення, що, безумовно, є позитивним явищем у діяльності підприємства.

Таким чином, спираючись на означені тенденції, можна зробити висновок, що на підприємстві ПАТ "Укргазвидобування" протягом 2010 – 2012 рр. рівень фінансового ризику є несуттєвим.

Отже, результати апробації методичного підходу до оцінювання фінансових ризиків діяльності суб'єктів підприємництва дозволяє зробити висновок щодо доцільності його застосування в управлінську діяльність ризик-менеджерів, оскільки він є простим, проте достатньо інформативним інструментарієм визначення рівня фінансових ризиків підприємства, який не потребує значних трудових витрат та доповнення інформаційної бази надлишковими даними управлінського обліку.

Наук. керівн. Медведєва І. Б.

Література: 1. Арефьєва О. В. Планування економічної безпеки підприємств / О. В. Арефьєва, Т. Б. Кузенко. – К. : Європейський ун-т, 2004. – 170 с. 2. Барановський О. І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення) : монографія / О. І. Барановський. – К. : КНТЕУ, 2004. – 759 с. 3. Бланк І. А. Управление финансовыми рисками / И. А. Бланк. – К. : Ника-Центр, 2005. – 600 с. 4. Вітлінський В. В. Аналіз моделювання та управління економічним ризиком : навч.-метод. посібн. / В. В. Вітлінський, П. І. Верченко. – К. : КНЕУ, 2000. – 292 с. 5. Внукова Н. М. Економічна оцінка ризику діяльності підприємств: проблеми теорії та практики : монографія / Н. М. Внукова, В. А. Смоляк. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2006. – 180 с. 6. Седов І. А. Формалізація фінансового управління ризиками підприємства : автореф. дис. канд. екон. наук : спец. 08.00.01 "Фінанси, денежне обращение и кредит" / И. А. Седов. – Волгоград, 2004. – 21 с.

УДК 657.21

Маркарян Ю. Е.

Магістр 2 року навчання
факультету економіки і права ХНЕУ ім. С. Кузнеця

СУТНІСТЬ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКА ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Анотація. Розглянуто поняття "управлінська діяльність керівника", особливості комунікаційного процесу в організації, запропоновано шляхи вдосконалення управлінської діяльності.

Аннотация. Рассмотрено понятие "управленческая деятельность руководителя", особенности коммуникационного процесса в организации и предложены пути совершенствования управленческой деятельности.

Annotation. The concept of management activities of a director, the features of the communication process in an organization and the ways of improving the administrative activity were studied.

Ключові слова: управління, управлінська діяльність.

Через те, що діяльність керівника в організації займає центральне місце, її дослідження є однією з основних проблем теорії управління.

Серед сучасних вчених, які займаються дослідженням управлінської діяльності, можна виокремити: С. Роббінза, Ф. Хайнсейкера, М. Паутову та ін.

У сучасній літературі існує багато визначень поняття "управління", які дещо відрізняються за формулюванням, але співпадають за сутністю.

За словами класика менеджмента А. Файоля "керувати – значить вести підприємство до його мети, максимально використовуючи наявні ресурси" [1]. Інший класик, П. Друкер, вказував, що "управління – це особливий вид діяльності, який перетворює неорганізований натовп в ефективну, цілеспрямовану і продуктивну групу" [2]. Якщо ж розглядати управління з функціональних позицій, то воно є процесом "планування, організації, мотивації і контролю, який необхідний для формування й досягнення цілей організації" [2].

Управлінська діяльність завжди передбачає самодіяльність і творчість суб'єктів та об'єктів управління. Саме тому управлінські дії спрямовані на врахування всієї багатоманітності законностей і зв'язків, які виникають між учасниками управлінського процесу. Вони потребують розумного використання людських ресурсів в управлінні: врахування індивідуальних, соціально-психологічних, психофізіологічних, мотиваційних особливостей особистості, що сприятиме отриманню